

AKTIER FÖR DRYGT 6 MILJONER TECKNADE AV LME-ANSTÄLLDA

Nära 900 LME-anställda i Sverige tecknade sig för ca 24 000 aktier i LM Ericsson under erbjudandets första 14 dagar. Det innebär i genomsnitt 27 aktier per beställning. I pengar gör det totalt drygt 6,2 miljoner kronor beräknat på en kurs om 260 kronor per aktie.

Över 700 LM-are önskade registrera aktierna för att kunna delta i bolagsstämman som brukar hållas kring månadsstiftet maj-juni varje år. Ungefär 600 av aktieköparna var intresserade av att bilda en aktieägareförening.

Kursen på de aktier som uppköpts under de här 14 dagarna håller sig — med bara någon kronas variation — kring 260 kronor per aktie. Osvuret är naturligtvis bäst, säger börsexperter till KONTAKTEN, men inget tyder på större kursförändringar under närmaste tiden.

Erbjudandet till de anställda om köp av LME-aktier fortsätter tills vidare. Någon fastställd teckningstid är alltså inte bestämd!

En bild från Stockholms fondbörs. Mannen håller på med att justera i den sk efterkursen som sker i ett rum intill börssalen. Här samlas mäklarna när det blir paus och tar del av buden som finns angivna på en griffeltavla. Här görs många affärer upp mera informellt mellan säljare och köpare. Vad man kommer överens om på efterkursen gäller som om det var gjort under ordinarie upprop. Vi ser att LME:s B-aktier är noterade till 256 resp 260 kronor (köp- och säljkurser).

— Att döma av de många förfrågningar om aktielånet jag får — det var över 70 samtal en dag — ser man inte köpet som en vinstgivande penningplacering, utan mera som en möjlighet att spara pengar på fina villkor, säger kamrer Sven-Erik Rönnblad på LME:s intressekontor till KONTAKTEN. Många tycker dessutom att det är roligt att äga aktier i det företag man jobbar.

De frågor han får rör sig mest om tekniska upplysningar. T ex: är det verkligen riktigt att bolaget lånar ut räntan och är den avdragsgill? Och det är ju bara att bekräfta att så är fallet, säger Rönnblad.

KONTAKTEN ger nedan svar på några andra frågor som ställts till kamrer Rönnblad i samband med aktielånerbjudandet:

- Vad kostar inköp av 10 aktier?
— Ca 45 kronor i löneavdrag per månad.
- Vilket belopp skall man sätta på köpordern? — Det högsta belopp man vill

Forts på sista sidan.

Genombrott i Holland för knappsatstelefonen

Knappsatstelefonen har nu fått sitt genombrott i det publika telefonnätet i Holland genom att landets teleadministration beställt över 50 000 telefonapparater med knappsats från Ericsson Telefoonmaatschappij, som ingår i Ericssonkoncernen. Beställningen representerar ett mångmiljonbelopp.

Beslutet att införa knappsatstelefoner i stor skala i ett publikt telefonsystem i Europa kan betecknas som betydelsefullt eftersom sådana telefoner tidigare endast använts i kombination med privata telefonväxlar eller i begränsad omfattning vid provdrift i publika system. Den holländska teleadministrationens

aktuella storbeställning är följaktligen något av ett europeiskt genombrott för knappsatsen i publika nät.

Tillverkningen av knappsats för de apparater, som beställts till Holland, kommer att utföras i Sverige medan telefonapparaterna tillverkas i Holland. En av orsakerna till att beställningen

Forts på sista sidan.

413803

Holländska teleadministrationens standardapparat T65 försedd med knappsats tillverkad av LME i Sverige.

Checkens återkomst kräver nya ID-kort

När du läser det här, har du — om du har checklön — kanske redan fått ditt bank-ID-kort genom företagets försorg. Kortet började delas ut i slutet av januari och distributionen fortsätter under februari. Varför det snart blir obligatoriskt med ID-kort när man har checklön, kan du läsa på sidan sex. Där berättar vi också litet om hur LME ordnade ID-fotograferingen i stockholmsområdet.

SVERIGEMARKNADEN KNAPPT 20 PROCENT

Med hänsyn till arbetsmarknadsläget i Sverige är det naturligt att många uppfattar det som oroande att koncernens svenska expansion avstannat. Intrycket av stagnation bekräftas ju också av att den svenska marknaden får en alltmer minskande betydelse för koncernen. Av koncernförsäljningen idag går mindre än 20 procent till kunder i Sverige. Denna siffra kan jämföras med 35 procent för 10 år sedan.

Koncernens snabbt ökande

Forts på nästa sida

LÖN PÅ DATA
för verkstäderna
Se mittuppslaget

TREDJE
SIDAN

TRANSVERTEX — Vad gör dom?

Av företagets VD Christian C:son Trahn

INSTALLATIONSSTÖD FÖR DOTTERBOLAGEN

För att bättre tillgodose det ökande behovet av assistans till dotterbolagen beträffande metoder för rationell installation av stationer och växlar inrättas inom Avdelningen för Installation och Underhåll, X/I, den 1 mars 1973 en ny stabsinstans X/Ib med benämningen Installationsstöd Dotterbolag.

Till chef för den nya instansen har utsetts ingenjör **Sven-Anders Johansson**, för närvarande X/IxC. Han blir direkt underställd avdelningschefen X/IC och får tjänstebeteckningen X/IB.

Till ny chef, X/IxC, för sektionen Montageteknik etc, har från samma datum utsetts ingenjör **Ingemar Lundqvist**, för närvarande X/IuA.

Sven-Anders Johansson (t v) och Ingemar Lundqvist på LME/X/I.

Den 1 februari tillträdde civilingenjör **Göran Norrman**, EUA, en tjänst på LME/Dhk. Han handlägger vissa konstruktionsfrågor av samordnande karaktär.

UTLANDSTJÄNST

Ingenjör **Luigi Foresi** började den 6 januari kontraktstjänstgöring vid FATME, Italien, som specialist för AKE-program.

Ingenjör **Daniel Carlsson** tjänstgör i Colombia sedan den 22 januari i befattningen som assistent till verkställande direktören.

Ingenjör **Björn Jönsson** är sedan den 19 januari anställd vid Ericsson Talipon SDN BHD i Malaysia som "manager for public market department".

Ingenjör **Harold Mohlström** började den 27 januari kontraktstjänstgöring vid Teleindustria Ericsson S A i Mexiko. Ingenjör Mohlström tjänstgör där som chef för inköps- och införselavdelningen.

Ingenjör **Lars Edvardsson** började kontraktstjänstgöring den 27 januari i Mexiko vid Teleindustria Ericsson S A som konstruktör.

Ingenjör **Lars Goldberg** tjänstgör i Venezuela sedan den 22 januari i befattningen som assistent till chefen för dokumentationsavdelningen.

Herr **Göran Schlyter** tjänstgör sedan den 4 december 1972 som chef för STE:s filialkontor i Grenoble. Schlyter har tidigare varit chef för vårt dotterbolag i Marocko.

Ingenjör **Barry Bystedt** tjänstgör sedan den 29 januari vid Ericsson do Brasil som försäljningsingenjör. Bystedt har tidigare tjänstgjort vid Compania Argentina de Telefonos S A.

BELÖNADE FÖRSLAG

STATIONSMONTAGEN I STOCKHOLM: Einar Eriksson 250:—, Urban Dahlin 250:—. **DITO I GÖTEBORG:** Sven-O Persson 125:—, Holger Tunegård 125:—.

Den 7 juni hade förslagskommittéerna i Stockholm och Göteborg utlyst en tävling som avsåg förslag till metod och/eller verktyg för dosering av lödtenn till toppförbindningstabb.

Vid montagens sista sammanträde under 1972 presenterades följande pristagare:

1. Bertil Wennberg, X/Isg, 500:— + 75:— för ritning
2. Ingvar Appelqvist, X/Isg, 300:—
3. Ove Axén, X/Iss, 100:— + 75:— för modell.

HUR KAN ARBETSMILJÖN FÖRBÄTTRAS

heter nummer 4 i SAF:s serie informationshäften som ger fakta och synpunkter på arbetsliv och ekonomi.

I häftet berättas något om det forsknings- och utvecklingsarbete som pågår för att skaffa nya kunskaper om arbetsmiljön, såväl vad gäller samarbetsfrågor som fysisk miljö.

Vidare redovisas de mera praktiska insatser som görs i företagen för att utveckla arbetsorganisation och löneformer.

Några konkreta exempel på faktiska miljöförändringar som resultat av ändrad teknisk utläggning och organisation tas upp till diskussion. De visar bl a hur man genom ändrad arbetsutformning och nya samarbetsformer bättre kan tillvarata de anställdas kunskaper och erfarenheter.

Slutligen skisseras några områden för utveckling där mycket av våra ansträngningar måste sättas in under 1970-talet.

Internationell utmärkelse till LM:are vid ÄL/KV

Vid det årliga internationella kabelforsymposium som i december hölls i Atlantic City, USA, överlämnades till ÄL/KV/TC Sigurd Nordblad (t v) en utmärkelse för "utomordentlig muntlig och visuell presentation av en metod för ekonomisk och rationell kabelproduktion i syfte att minska kapacitans och obalans i telefonkabel".

Utmärkelsen avser dels presentationen, dels produktionsmetoden — krysskablning — vilken under ledning av Nordblad utvecklats inom Telekabeldivisionen och tillämpas vid den nya telekabelfabriken i Piteå sedan början av 1972.

Mannen t h heter Jack Spergel och är ordförande i den kommitté som står för arrangemangen vid detta kabelforsymposium som varje år samlar 7-800 deltagare från kabelindustri och teleförvaltningar över hela världen.

VARFÖR LME...

Forts från sidan 1.

internationalisering bör vi emellertid alla se positivt på. Ökad efterfrågan utomlands betyder ofta nog ökad sysselsättning för våra svenska verkstäder. Detta gäller även länder där vi har egna fabriker. Dessa tillverkar vanligtvis inte allt inom landet — komponenter och även kompletterande produkter behöver ofta importeras från Sverige. Utan LME:s styrka på de internationella marknaderna hade den svaga konjunkturen i Sverige kommit att få avsevärda negativa följder för sysselsättningen vid LME:s anläggningar i vårt land.

"SVENSKA PRISER" — ETT EXPORTPROBLEM

Vad är då huvudorsaken till att LME expanderar så snabbt ute i världen men står stilla i Sverige? En orsak är naturligtvis det höga kostnadsläget i vårt land som många gånger gör att svensktillverkade produkter inte är konkurrenskraftiga utomlands. Detta gäller självfallet i första hand arbetsintensiva produkter. Ett bra exempel är telefonapparaterna där tillverkningen under 1972 flyttades över från Sverige till Finland eftersom den internationella konkurrensen inte gjorde det möjligt att sälja telefoner till "svenska" priser.

Hittills har svensktillverkade LME-produkter i stort sett kunnat hävda sig prismässigt på export, bl a på

grund av hög effektivitet i svenska verkstäder och fortlopande rationaliseringar. Dessa styrkefaktorer har på senare tid tenderat att försvinna. En utjämning har skett när det gäller produktiviteten och detta har fått till följd att det högre svenska kostnadsläget gjort många av våra produkter alltmer svårsålda i internationell konkurrens. Där emot hävdar svensktillverkade produkter sig mycket väl kvalitetsmässigt, men det är en absolut förutsättning för fortsatt hög sysselsättning i Sverige att kvaliteten förblir på en oförändrad hög nivå.

HUVUDORSÄK: KUNDKRAV PÅ LOKALTILLVERKNING

Men detta är trots allt inte den viktigaste orsaken till att tyngdpunkten i vår expansion nu så markant ligger utanför Sveriges gränser. Utvecklingen är betingad av

marknadsskäl. När en marknad blir tillräckligt stor uppstår förr eller senare krav från våra kunder — ofta statliga förvaltningar — att de produkter vi säljer skall tillverkas lokalt inom landet. Vi ställs helt enkelt inför valet: etablera lokal produktion eller lämna marknaden till konkurrenterna. Att vi väljer det första alternativet är väl knappast ägnat att förväna, särskilt med tanke på att tillverkning utomlands, som redan nämnts, i de flesta fall också ger sysselsättning åt verkstäderna i Sverige.

Det är alltså våra kunders önskemål och krav som vanligtvis ligger bakom våra produktionsetableringar utomlands. Man måste därför räkna med att koncernens tillväxt utomlands kommer att fortsätta i takt med erövringen av nya eller expansionen inom redan existerande marknader.

DATASTYRNING AV SVENSKT KRAFTNÄT

Intressant order till LME-bolaget Elektrisk Bureau i Norge

A/S Elektrisk Bureau, LME:s norska dotterbolag (EBN), har fått en order från Statens Vattenfallsverk i Sverige på ca 4 milj kr omfattande bärfrekvensutrustning och terminalutrustning för radiolänk. Det rör sig om en delleverans till ett stort datorsystem för den svenska kraftproduktionen som Vattenfall skall ta i bruk år 1975.

Beställningen är den största som EBN erhållit på bärfrekvensutrustning för överföring av information över kraftledning.

Det datorbaserade informationssystem som Vattenfall kommer att införa skall övervaka och styra både den svenska kraftproduktionen och samkörningen med de övriga nordiska länderna i syfte att vidmakthålla driftsäkerheten när de stora kärnkraftverken gör sitt intåg i den svenska elkraftförsörjningen.

Upphandlingen för detta berör LME på flera sätt. ASEA LME Automation AB, där LME har 40 % igt aktieinnehav, levererar ett datatransmissionssystem för ca 20 Mkr omfattande bl a ett 50-tal minidatorer. Denna leverans sker

genom Asea som är huvudleverantör för projektet.

Projektet går under namnet TIDAS (av totalintegrerat datorsystem) och innefattar ett datatransmissionssystem med datorer på ett tjugotal platser i landet och ett centralt databehandlingssystem i Stockholm. Ett drygt hundratal kraftstationer och transformatorstationer kommer att anslutas.

I USA är minst fem liknande system i drift och fler är under projektering. På Vattenfall uppger man dock att TIDAS är det första stora system där dataöverföring med hög informationshastighet baseras på bärfrekvenssystem över kraftledningar. Vidareutveckling av TIDAS beräknas pågå under en sjuårsperiod.

SVRIGES RADIO TACKAR

Till alla som bidragit till det fina resultatet av bösinsamlingen till förmån för "Handikappade Barn" och som inbringat inte mindre än **KRONOR 1 893:32**, vill vi härmed framföra vårt allra varmaste tack!

Med vänlig hälsning
RADIOHJÄLPEN
Maj Ödman
Intendent för Radiohjälp.

kontakten

Personaltidning för
Telefonaktiebolaget
LM Ericsson
med dotterbolag

Nr 2 Febr 1973 Arg 34

Ansvarig utgivare
DB Nils Tengberg, tel 93153

Redaktör
Dbi Bert Ekstrand,
tel 920 48 (direktnummer
719 20 48)

Redaktionskommitté
Lennart Stranneborn, Vt 17, tel 92605, Erik Sund, Vt 11, tel 93311, Lars Wiklund, VaC, tel 92611, Ingenjör Alvar Hagberg, LME/H/X/Stb, har inträtt i KONTAKTENS redaktionskommitté som repr för SIF efter ingenjör Karl-Erik Åkerlind, LME/HF/V/PmC, som p g av tidsbrist av sagt sig uppdraget.

Tidningen utkommer med 15 nummer om året. Bidrag — som honoreras — mottas tacksamt under adress

KONTAKTEN
Box 32073
126 11 STOCKHOLM 32

Internt är redaktionens beteckning HF/Dbi, rum 61128.

Tryckeri AB Allehanda Trelleborg

Det här handlar om avancerat textskydd som förr kunde ske "genom att raka huvudet på en slav, skriva ett meddelande på den kala hjässan och låta håret växa ut".

Artikelförfattare är AB Transvertex VD Christian C:son Trahn.

TRANSVERTEX

— Vad gör dom?

När LM Ericsson 1969 förvärvade AB TRANSVERTEX, så var det bl a för att kunna erbjuda telekommunikationssystem med integrerat skydd av den information som överförs. Man kan då fråga sig dels vad man behöver skydda sig emot, dels hur man skyddar sig? Svaren på dessa frågor ger den allmänna bakgrunden till verksamheten vid TRANSVERTEX.

Krypteringsskiva av Weatstone-typ serie-tillverkades av LME i eklets början.

Signalspaning — en form av underrättelsetjänst

I pressen möter man då och då uttryck som "kriget i etern", "elektronisk krigföring" eller "telekrigföring". Denna del av det kalla kriget förs i flera former. De i det här sammanhanget intressantaste är dock på anfallssidan signalspaningen, och på försvarssidan signalskyddet.

Signalspaning är en form av underrättelsetjänst. I sin moderna form har den vuxit fram parallellt med att telemedel tagits i bruk för kommunikation m m. Den mest omfattande och avancerade signalspaningen utförs av försvarsförbund och nationer. Har dessa ett väl utvecklat försvar så finns i regel också en välutvecklad signalspaning.

Grunden för all framgångsrik underrättelseverksamhet är ett omfattande material att arbeta med. Signalspaningen inhämtar detta med hjälp av spaningsanläggningar på land — gärna tätt intill en främmande gräns — och ombord på fartyg, flygplan eller satelliter. Stationerna på land hör man inte talas om så mycket, trots att dom finns i tusental spridda över vårt klot och att det kan vara fråga om stora centraler med hundratals mottagare och mycket omfattande antennenläggningar. Däremot är det svårare att dölja de fartygs- och flygburna. Av de förra har vi i pressen läst om den amerikanska Pueblo-affären utanför Nordkorea och sovjetiska trålares uppträdande även utanför våra egna kuster. På flygsidan är väl U-2 och RB-47-incidenterna de mest uppmärksammade.

Mängder av data samlas i "banker"

Insamlingen pågår dygnet runt, år efter år. Man inhämtar mängder av uppgifter av skilda slag som t ex igenkänningssignaler för och lägen av radiostationer, trafikintensitet och -riktningar, tekniska data och karaktäristika för teleutrustningar samt inte minst själva meddelandena. Allt detta samlas sedan i stora "banker" för sammanställning och bearbetning, vilken numera i stor utsträckning sker maskinellt. Former för och syften med denna bearbetning varierar.

Genom bearbetning av trafikala fakta kan man få fram uppgifter om signalnät, omfattning av tele-

aktiviteten m m och genom fortsatt analys klarlägga bakomliggande organisation, sannolik verksamhet o dyl.

Av tekniska data kan man få en uppfattning om prestanda hos telesystem och därav sedan också dra slutsatser om de vapensystem e dyl i vilka de ingår.

Fascinerande "knäcka" krypteringssystem

Den kanske mest fascinerande grenen är dock den s k textbearbetningen eller forceringen, som syftar till att "knäcka" de använda kryptosystemen. Lyckas detta får man tillgång till uppgifter som kan vara värdefulla, aktuella och "äkta". Sekretessen inom detta område är mycket stor.

I en del memoarer som behandlar tiden för andra världskriget kan man dock läsa om framgångsrika svenska forceringar av tysk telextrafik. På senare tid har också en del avhoppare från den amerikanska signalspaningsorganisationen lämnat upplysningar om forceringsverksamheten i USA.

Det förekommer emellertid också en "signalspaning" i mindre format. Ett exempel är den bevakning som bl a tidningar och många brottslingar har av polisens radiosändningar. I sämsta fall kan den leda till att förbrytarna lämnar brottsplatsen först, sedan kommer pressen dit och förstör spår och först i tredje hand kommer den larmade polisbilens fram.

Den allt mer ökade insamlingen, lagringen och förmedlingen av information i dataform har medfört ökade risker för obehörigt tillgrepp och utnyttjande. Det är därför idag inte bara totalförsvaret som behöver ett väl fungerande sekretessskydd. Banker, multinationella företag, sjukvård, folkbokföring är exempel på intressenter som dykt upp på senare år.

Kryptering — Transvertex huvudområde inom textskyddet

Hur ska man då skydda sig mot denna "illegala" insyn? Varje form av underrättelsetjänst kräver sina speciella skyddsmedel och -metoder. Det skulle föra för långt att försöka beskriva hela teleskyddet. Om vi begränsar oss till den del som kallas textskyddet — d v s den del som syftar till att för-

hindra eller försvåra för obehöriga att få fram informationen i själva meddelandet — så kommer vi samtidigt in på Transvertex huvudområde.

Den vanligaste textskyddsformen är kryptering. Enklast kan den kanske beskrivas på så sätt, att man först omvandlar klartexten till grupper av enheter, siffror eller dylikt. Till dessa adderar man liknande grupper som man får ur en s k nyckelserie och resultatet blir kryptotexten. Mottagaren subtraherar med samma grupper ur nyckelserien och kan sedan via de ursprungliga grupperna rekonstruera klartexten.

Kraven på stort motstånd mot forcering och stor kapacitet har lett till att hela förfaringsättet automatiserats med hjälp av elektromekaniska eller elektroniska utrustningar. Sker krypteringen "on line" medför den ingen tidsfördröjning.

När man började med kryptering gällde det att skydda skrivna meddelanden. Numera kan man ge ett avancerat skydd åt informationen oavsett vilken form den har — bild, data, tal eller skriven text. På bilderna till denna artikel kan man se exempel på några sådana utrustningar, som samtidigt visar ett urval av Transvertex produkter.

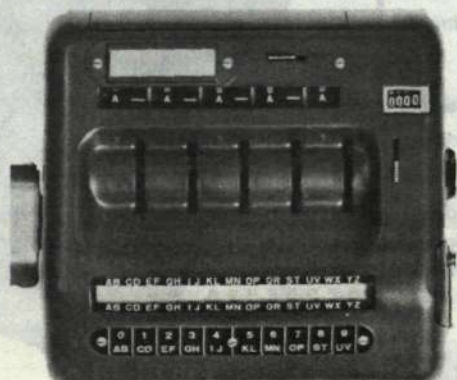
Räkstenens rundskrift krypterad

Det har länge funnits behov av och möjligheter att skydda information, som skall förmedlas till någon mottagare. Avslutningsvis kanske någon kurios kan roa.

En gång i tiden kunde man nöja sig med att raka huvudet på en slav, skriva ner meddelandet på den kala hjässan, låta håret växa ut och sedan skicka iväg det "levande meddelandet". Sannolikt var det tidsfaktorn som gjorde att man övergick till kryptering — eller var det möjligen slavens förståeliga önskan att få tvätta huvudet?

Skilda former av kryptering har tidigt kunnat spåras till kineser, egypter och araber. Men den verkliga utvecklingen har skett i Europa. Visste Du för övrigt att rundskriften på den bekanta Rökstenen i Östergötland är krypterad? Och att Gustav II Adolf hade ett par för sin tid avancerade kryptosystem i bruk? Eller att LME någon gång i början av 1900-talet serietillverkade en krypteringsskiva av s k Weatstone-typ.

Vad Transvertex gör idag är alltså bara att fullfölja en gammal tradition, om än i tekniskt mera avancerade former.

Den mekaniska handkrypteringsapparaten HC-9 ger ett gott skydd åt skrivna meddelanden, men har begränsad avvecklingskapacitet.

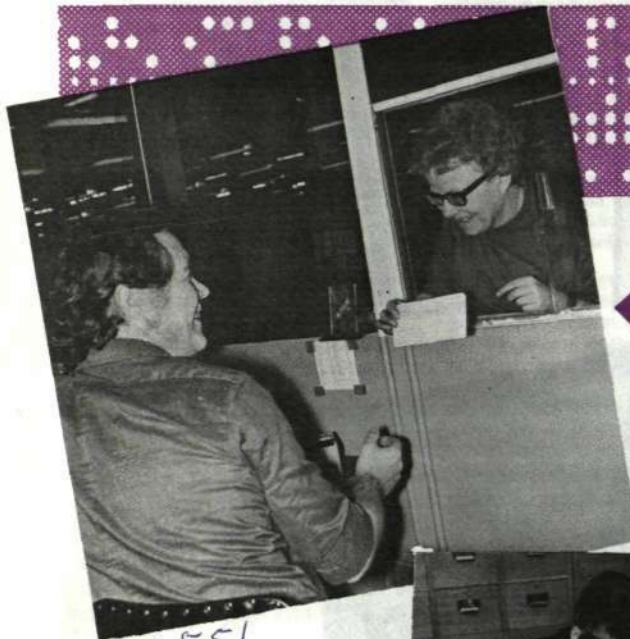
TA-1 är en elektromekanisk utrustning för automatisk kryptering av fjärrskrift (telex).

För att skydda radiotelefoni, t ex polisradio, kan man använda den elektroniska utrustningen SR-22.

VERKSTADSLÖN PÅ DATA

Det är fredag eftermiddag och en löneperiod är slut. Fru Sigrd Nilsson lämnar in sitt arbetskort till förmannen Lennart Hellberg på LME/Vt 17:s kontor. På fru Nilssons arbetskort anges hur många ankarsystem hon svetsat under 14 dagar samt eventuella tillägg, som kan vara ersättning för inkomstbortfall därför att maskinen reparerats. På kortet står ackordspriset 10:10 och det är den betalning hon får för 1 000 svetsade ankare. Hennes tidkort, som också behövs för löneuträkningen, hämtas när fru Nilsson stämplat ut på kvällen.

På verkstadskontoret håller fru Birgit Forsberg och fröken Saija Talonpoika på med att gå igenom de inlämnade tid- och arbetskorten. På tidkorten skrivs olika frånvarorsaker och på arbetskorten antecknas antal timmar för dem som inte jobbar på ackord. Man kollar löneart, priser på olika arbeten och för upp lönedata och annat på listor och kort för personal som sköter flera maskiner. Skiftkort fylls också i av damerna på Vt 17:s kontor.

Avlöningskontoret Plv inleder sina jobb med löneuträkningen fram till det specificerade lönebeskedet och avlöningen i form av sedlar i lönekuvertet. Först kollas alla siffror som står på tid- och arbetskorten och alla värden räknas ut. — Jag vill gärna att lönerna ska vara justa. Man kan alltså inte bara slänga iväg korten. Det är ju pengar det gäller och det gör att man blir extra noggrann, betonar fru Anita Leenier.

Kort med gemensamma data förs samman av fru Marta Karlsson. Detta underlättar den kommande stansningen — bara en stansning behövs i stället för kanske 10. Kortens många olika siffrvärden läggs ihop till en summa, som vid stansningen tjänstgör som ett kontrolltal.

Programmer och systemen kräver ett ändigt underhåll och nya måste göras. Ingenjör Göran Flink — programmare liksom Milvertz — rättar bl a de program som gått snett och tänker med stor "klurighet" ut nya program.

Största problemet är tiden. Vad som än händer skall personalen ha sin lön på fastställd tid efter löneperiodens slut. Då lönedatum är olika inom moderbolagets verkstäder — VY, ÖR, BS och TV har andra tider än t ex HF, GV, CL och NG — sker lönehanteringen i två s k cykler (omgångar). Varje 5-dagarsvecka återkommer därför i stort samma arbetsuppgifter inom Plv.

PlvC Ake Waernlund påpekar för KONTAKTEN, att det är nya rutiner som håller på att läras in hos alla som sysslar med lönearbetet. En del fel har uppstått som huvudsakligen hör ihop med denna omställning. HF/V:s prissättningar är dessutom både krångliga och omfattande spec inom primärtillverkningen.

Chef för lönekontoret är ingenjör Ake Waernlund. — Vi har ca 40 fast anställda damer och herrar här på Plv, berättar han. Vårt arbete är verkligen hårdplanerat med små marginaler. Det kärvar alltså lätt till sig och utan personalens osjälviska insatser har jag svårt att föreställa mig, att vi skulle klara av det tidsbestämda lönearbetet.

På tisdagens morgon råder en intensiv och koncentrerad aktivitet på Plv. Alla listor som datamaskinen spottat ut under natten fördelas efter företagsenhet. Listorna granskas för att upptäcka orimligheter och kollas en sista gång — bl a går man noggrant igenom summorna på slutlönerna. Här ses fru Bernt Sjöqvist, fru Britt Lundström samt delvis skymd fru

Majken Orserud i färd med att fördela de många listorna. Tiden är knapp för med kvällsposten skall landsortsfabrikernas material skickas i väg.

Det är torsdagmorgon. Avlöningsdagen för verkstadspersonalen vid HF/V är inne. Under beväpnad vakt stoppas 100-, 50- och 10-kronorssedlar i lönekuverten av fingerfinka Plv-damer. Avdelning för avdelning görs klar. Två damer arbetar i team — en räknar upp pengarna efter en nettoinlista och en stoppar in sedlarna i kuverten. Diskussioner pågår med V-klubben om övergång till kontantlös lön, som är mindre tidsödande och inte riskfyllt.

Natten till tisdagar körs materialet slutgiltigt och för andra gången i datacentralen på LME/TN. Fru Britt-Marie "Millan" Milvertz följer här "körningen" tillsammans med operatören Per-Olof Gustafsson. Inte så sällan händer det att hon tillkallas per telefon mitt i natten för att komma till datacentralen och reda upp något som gått snett i programmet.

För 13 dagar sedan lämnade fru Nilsson på Vt 17 in sitt arbetskort till förmannen Hellberg. Nu kommer han till hennes arbetsplats med de slantar hon tjänat enligt uppgifterna på arbetskortet med avdrag för eventuell frånvaro som ju tidkortet gett besked om. — Jo då, det stämmer nog, fast det kunde gärna fått vara flera sedlar i påsen, svarar hon på KONTAKTENS fråga om lönekontoret, "datorn" och alla andra räknat rätt.

Stansningen sätter igång. Alla uppgifter skall in på remsan, anställningsnummer, ordernummer, Vt-nummer, timmar med tidlön, produktionsgrupp, löneart — för att bara nämna några. När allt är instansat på remsan dras kontrolltalet från den erhållna summan. — Alla blir glada om resultatet blir 0, för då stämmer det säger fru Gun-Britt Grahn.

Från tid- och arbetskort...

PÅ MÅNDAGEN

behandlas lönematerialet av förmän och skrivbiträden på verkstadskontoren. Under tisdagen får Plv löneunderlagen från de landsortsfabriker som har en mera enhetlig tillverkning. Först på torsdag em kommer HF:s besvärliga och stora material. Det är ju många kontroller som måste göras, lagackord som skall fördelas och uträknas o s v. På fredag kväll skall allt material vara berett, stansat och klart för att köras i datorn.

Lördag, söndag har gått och på måndag morgon får Plv resultatet av datorns arbete i form av kontrollistor. I körningen har man haft olika tester, bl a checkas upp att rätt man får rätt lön och att lönebeloppen är rimliga. Ligger arbetskortets angivna lönebelopp alltför mycket utanför medelförtjänsten hamnar det på en särskild lista.

Natten till tisdagen sker en ny körning. På morgonen är denna mycket stora körning klar och Plv har i sin hand all statistik, alla personalistor som skall ut, alla lönespecifikationer till de anställda, bank- och postlistor (för dem som har kontantlös lön) samt lönekuvert.

Nu inleds en väldigt stor och koncentrerad aktivitet. Samtliga papper som datorn levererat sorteras på företagsenhet, går igenom för att orimligheter skall upptäckas, kollas så att lönesummorna stämmer mot underlaget o s v. De fel som nu upptäckts rättar man för hand.

På tisdagkvällen sänds alla landsortsfabrikernas papper iväg tillsammans med tidkort för nästa löneperiod. På onsdagen sorterar man upp ett miljonbelopp i 100-, 50- och 10-kronorssedlar efter en växelnota. Varje avdelnings totala lönebelopp buntas för sig.

På torsdagen slutligen plockas pengarna in i lönekuverten. Damerna från Plv arbetar parvis. En räknar upp sedlarna enligt en nettoinlista för varje avdelning, den andra kollar att summan stämmer mot den som står ut på lönekuvertet. När avdelningens samtliga löner har stoppats i kuverten, så skall det inte finnas kvar några sedlar på bordet.

— Garantin är nära nog 100-procentig att kuvertet innehåller rätt belopp, säger Waernlund. Och det är ytterst sällan det blir pengar över på bordet.

Om så är fallet måste avdelningens löner räknas om.

Så är då arbetet med en löncykel över. På eftermiddagen får den anställde sina pengar. Han eller hon räknar innehåll och ser på datauträkningen. Oftast stämmer det — om inte, så sänd i alla fall en förståelse tanke till alla dem som oftast under hård tidspress jobbat med lönerna inom Plv m fl ställen. De arbetar alla envetet och osjälviskt med ett enda mål i sikte — att rätt lön skall utbetalas på fastställd tid!

text: bert ekstrand
foto: kent östlund

... till sedelbunt

ERICOM-ARBETET HEDRAT

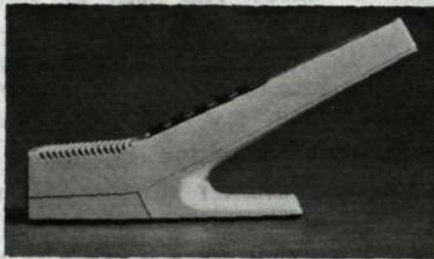
LMS MYRA utdelas årligen till det lag eller den person som inom LMS/HK på bästa sätt stimulerat, underlättat och aktivt deltagit i regionernas arbete.

Bolaget har för 1972 nominerat den utvecklingsgrupp inom Mx-sektionen och T-avdelningen som arbetat fram Ericom-apparaten att mottaga 1972 års MYRA — FORMICA RUFA.

Motivering: "För framsynt och marknadsinriktad produktutveckling".

MED

Myran

ERICOM
30001

Ericom-apparaten är en produkt av ett gott personligt samarbete över de formella organisationsgränserna. För 1972 gick därför MYRA för första gången till ett arbetslag med deltagare från olika organisatoriska enheter.

I utvecklingsgruppen har från Mx ingått: MxC Curt Sundmalm och MxC Arne Svensson samt från T-avdelningen TD Anders Jörgensen, TrC Alarik Olsson, TxC Svend Pedersen, TsC Horst Ziegler, TslC Gunnar Pettersson, Ts Bertil Akerstedt, Ts György Vajdaffy, TetC Lennart Mellqvist, Tet Karl-Magnus Andersson, TptC Lennart Holm och Trp Abram Dankovicz.

Mu-sektionen fick ett hedersomnämmande för den skickligt genomförda media-kampanjen vid Ericom-apparatens presentation på marknaden. Detta omnämmande omfattade också KR/VbC Dan Molander och HF/Vbt Sven

Broman vid respektive Kristianstads-fabriken och HF, som verksamt bidragit till den lyckade produkten.

Tävlingsresultat

Bengt Sunesson i Jönköping, vann förra årets stora säljtävling för snabbtelefoner — SÄLJ ERICOM 72. Han gratuleras till segern och det fina priset som är en resa med fru till New York.

På andra plats kom Tore Mattsson från Malmö, som under tävlingens sluttamp ökade starkt och knappade in på Bengt Sunessons försprång. Tores pris är en resa med fru till Paris.

På tredje plats återfinns Sven Svensson från Göteborg. Hans pris är en resa med fru till Zürich.

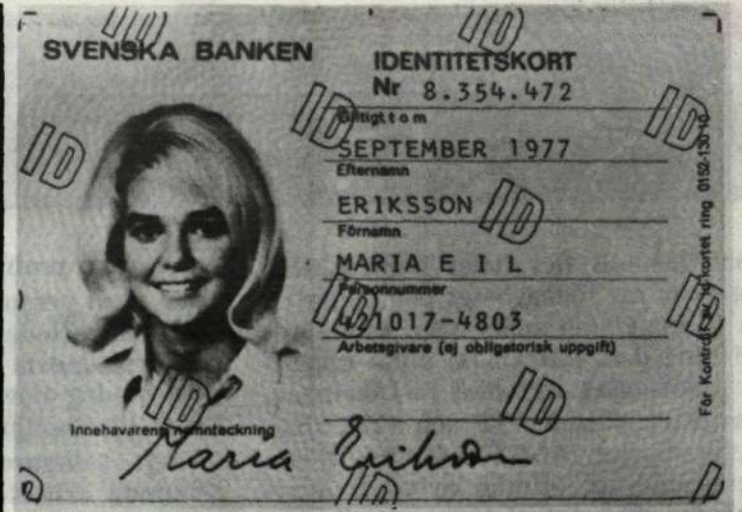
Ökad produktion

Produktionen av snabbtelefonen ERICOM har kommit

i gång på allvar. Från Oskarshamnsfabriken meddelas, att det f n görs ca 600 Ericom-apparater per vecka. Från och med mars räknar man med att öka kapaciteten till ca 900 apparater. Och det tycks sannoligen vara nödvändigt, för kunderna väntar otåligt på att få de nya snabbtelefonerna.

Bland de första företag som fått ERICOM-anläggningar märks: Utrikesdepartementet i Stockholm, Lokala Skattemyndigheten i Danderyd, Volvo Lastbilar i Huddinge, NK-varuhuset (200 apparater) och KABI AB i Stockholm, Västerbottens Lantmannaförbund i Umeå, Svenska Fläktfabriken i Örebro och Volvo i Olofström.

Fart är det även på försäljningen till utlandet. I USA och Schweiz startade arbetet förra året och i Norge är man nu i full gång med att introducera koncernens nya snabbtelefon.

AB ID-Korts identitetskort. Det är den typen ID-kort som LME i storstockholmsområdet försett alla anställda med checklön med.

5500 tj-män 'plåtade' på tre veckor hos LME

Den omfattande fotograferingen planerades, organiserades och genomfördes av personalavdelningen och reklamavdelningen på LME/HF. På personalavdelningen, närmast då PltC Sture Lengborn (chef för lönekontoret för tjänstemän), plockade man via personaldatasystem fram personuppgifter på alla tjänstemän som skulle fotograferas. Grundblanketter framställdes med datautskrift. Sedan gällde det att planera tiden för kallelser till fotokalenderna så exakt som möjligt i och för undvikande av väntetider.

Reklamavdelningen under RC Gustaf O Douglas och fotochefen Rfc Börje Holm svarade för de övriga arrangemangen tillsammans med två fotografer och expeditiionspersonal som kontrollerade kva-

liteten på alla kopior och såg till att kopiorna hamnade tillsammans med rätt blankett.

Under tre intensiva veckor i slutet av november och början av december förra året plåtades sammanlagt ca 5500 LME-are i stockholmstrakten. Man började med de HF-anställda, fortsatte därefter med TN och övriga utgårdar samt med BO/G, BO/LMS, LMS/RÖ, ITA och TRX. Totalt reste fotograferna utanför HF vid tio tillfällen för att klara av den omfattande arbetsuppgiften.

Varje avdelning erhöll kallelse till fotografering senast två dagar i förväg. Det största kruxet som vi var rädda för var köbildning vid fotograferingen, men det gick smidigt över all förväntan, säger Sture Lengborn.

Forts på nästa sida.

Jo, brandmästaren på LME/HF:

Varför ringer det så ofta numera i alarmklockorna?

Det är många på LM Ericssons huvudfabrik i Midsommarkransen, som undrat varför brandalarmet ljudit så ofta under det senaste halvåret. För att få klarhet i frågan så kontaktade KONTAKTEN brandmästaren på HF, Vbd Thure Fernström.

— Jodå, det är alldeles riktigt att alarmklockorna ringt en hel del. Det har hänt ett flertal gånger på sistone och samtliga fall har det rört sig om falska larm, säger Fernström.

— Det är framför allt rökdetektorerna i nya L-huset, som orsakat de falska larmen. I L-huset finns rökdetektorer speciellt i laboratorium och arkivutrymmen. Larmen som vållats har berott dels på svetsningsarbeten och dels på okunnighet bland personalen om hur rökdetektorer fungerar.

— Ett larm orsakades t ex av piprökning i ett arkivutrymme, ett annat av att man tände ett tomtebluss i ett labb strax före jul. I båda fallen ryckte den kommunala brandkåren ut.

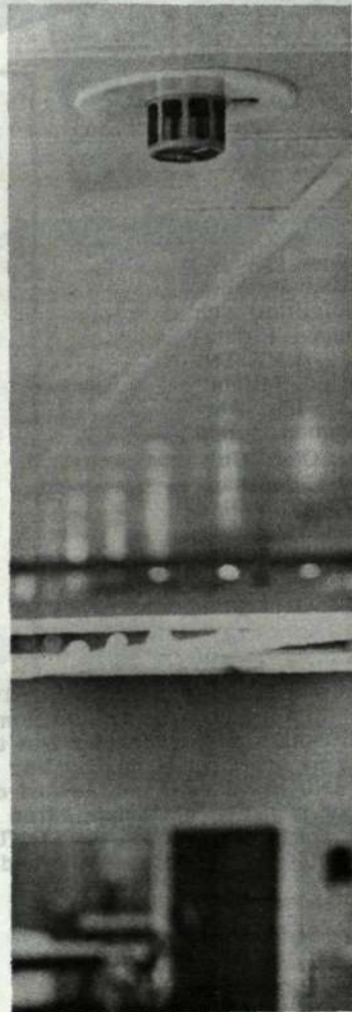
— För att i görligaste mån undvika falska larm från dessa rökdetektorer, så har vi i

L-husets entré satt upp anslag som varnar just för rökdetektorerna, fortsätter Fernström.

— För varje falskt larm som går så får företaget betala 100 kronor, när brandkåren rycker ut. Falska larm kostar alltså pengar och dessutom kan ju brandkåren behövas för andra viktigare uppgifter vid samma tidpunkt.

— I övrigt är det väl inte så mycket att säga om de många larmen den senaste tiden annat än att personalen på HF kan ta det lugnt när klockorna ringer. Det föreligger nämligen ingen risk för katastrofbrand på dagtid. Och knappast på nätterna heller tack vare brandlarm och väktare, betonar brandmästare Fernström.

Men som sagt var: SE UPP MED RÖKDETEKTORERNA I L-HUSET.

En av rökdetektorerna uppe i taket i L-huset på LME/HF. Bilden är tagen på avd. Rökdetektorerna, som tillverkas av LMS, är ett mycket effektivt brandskydd som ger larm redan vid pyrande brand.

Check igen i butikerna

Nu efter den första februari kan vi betala med check igen i butikerna. Som framgått av press, radio och TV har handeln och bankerna (affärsbanker, sparbanker och jordbrukskassor) träffat en överenskommelse som innebär att det s k checkstoppet upphävs. Vissa nya bestämmelser har emellertid införts, som gör det betydligt svårare för bl a checkskojare att bedriva sin verksamhet. Men för den som har checklön blir det inte svårare att hantera checken, eftersom det hela bygger på en enkel rutin.

Nämligen att den som skriver ut en check alltid utan uppmaning skall visa godkänd legitimation. Med godkänd legitimation avses antingen AB ID-Korts identitetskort eller AB Rollfilms färgkort. Dessutom kommer det nya körkortet att gälla som legitimation, men det dröjer fram till 1976 innan alla fått det.

Bankernas nya, skärpta krav på ID-legitimation vid checklön träder i kraft den första juli i år. Fram t o m juni 1973 kan du alltså fortfarande använda dej av LME:s interna ID-kort, som alla med checklön utrustats med.

LME-anställda, som inte har checklön, men som har bankböcker av olika slag, rekommenderas också att skaffa sig de nya ID-korten. På litet längre sikt kan man nämligen vänta en skärpning när det gäller legitimationen även för bankboksnehavare.

En annan nyhet är att namn eller personnummer skall finnas tryckt på checkblanketterna liksom det finns på identitetskorten. Då har nämligen den som tar emot checken möjlighet att kontrollera att det verkligen är innehavaren av checkkontot som skriver ut checken. Och eftersom de godkända legitimationerna är mycket svåra att förfälska är möjligheterna till checkbrott starkt begränsade.

Rättelser i 14/15 -72

Bronsplakettören som VD Björn Lundvall tar i hand är Sune Eriksson på LME/HF/Vt 27. Övriga fr h: Stig Blom, Vt 27, DK Nils Svensson samt V/TpC Anders Bröms.

Två bildtexter hade bytt plats. Fotot nedan t v visar VD Lundvall, Nils Johansson och Nils Falkenstedt, LME/GV/Vt 566, samt Evert Ericsson på Vt 562. På den andra bilden ses LME/X/Iur Carl-Otto Eriksson med plaket i hand bredvid X/IA Per-Birger Kallidin.

Omkring 5 500 kort togs under tre veckor kring månadsskiftet nov/dec på LME/HF:s fotoavdelning. Här hjälper avdchefen Börje Holm till med registreringen vid fotograferingen.

Forts från föregående sida.

— Bland dom som vi ID-fotograferade återfanns ca 500 personer från LMS i stockholmsområdet. Landsortsfabrikerna och övriga LMS ordnade ID-fotograferingen direkt med respektive affärsbanker. I landsorten har ca 1 500 LM-are fotograferats samtidigt med vår drive här i Stockholm, fortsätter Lengborn.

— Jag vill här ta tillfället akt och betona att LME:s interna ID-kort måste behållas. De gäller fortfarande

vid in- och utpassering från företaget samt i matsalarna. De nya ID-korten används däremot som legitimation i banker och butiker samt på posten, betonar Sture Lengborn.

För HF:s fotoavdelning blev ID-fotograferingen avdelningens hittills mest omfattande uppgift. Den uppgjorda organisationen klaffade dock mycket bra.

— Visst var det mycket jobb. Men det gick hur smärtfritt som helst. Egentligen

ett rent rutinjobb, fast i större skala. Det svåra var väl egentligen att hålla isär alla personer så rätt namn kom på rätt kort till rätt foto. Men inte heller den kontrollen vållade några problem att tala om, tycker Börje Holm.

— Då vi klarat av våra uppgifter inom LME sändes kopiorna och grundblanketterna till AB ID-kort i Strängnäs, som svarar för själva produktionen av ID-korten, förklarar Holm.

Fotograferingen och andra arrangemang i samband med de nya ID-korten var helt kostnadsfria för de anställda.

Vad beträffar dotterbolagen, med undantag av redan nämnda LMS, så var SRA först på plan med sin ID-fotografering. Redan i maj förra året ID-fotograferade SRA-fotografen Kjell Appelgren ett drygt tusental tjänstemän i Stockholm och Kumla i färg för AB Rollfilms räkning. Övriga SRA-anställda blev ID-fotograferade genom bankernas försorg.

På Rifa ordnade man ID-fotografering hos ett tryckeri. De anställda fick sedan själva gå till banken med sina kopior och blanketter.

Gå till banken med fotokopior och grundblanketter får de anställda också göra på SKV. På personalkontoret för tjänstemän säger man emellertid att SKV eventuellt funderar på en mera massiv ID-insats enligt LME/HF:s modell.

LME i Stockholm: BYTE AV KONST i början av mars

Ett nytt intressant arrangemang av LME:s Konstförening. Alla LM-are i stockholmsområdet får chansen att byta konst (oljemålningar, akvareller, tryck, statyetter, reliefer o dyl).

Har du någon tavla el dyl som du av någon anledning tröttnat på eller än värre aldrig tyckt riktigt om, då har du möjlighet att byta ut den nu.

Gör så här: Tag max 4 "konstverker" till HF (Rum 10140 vid gång- en under matsalarna i I-huset). Måndagen den 5 eller tisdagen den 6 mars kl 07.00-08.00 eller kl 17.00-18.00.

Vid inlämningen får du fylla i en blankett med ett ungefärligt värde på "konstverket" och om möjligt konstnärens namn samt ditt eget namn och LM-adress.

Konstverken ställs ut i HF:s matsalar den 12-30 mars. Du får själv kontakta den du vill byta med och i vissa fall kan rent köp vara möjligt.

— Jag hoppas och tror att många konstverk kan byta ägare till glädje för alla parter inte minst för de LM-are som får se en nog så blandad och tämligen originell utställning, säger Loss Hagberg, ordf i konstföreningen.

FÖRSTA JULGRANSPLUNDERINGEN har anordnats vid LME/Olofström. 70 barn och okänt antal vuxna dansade runt granen. Roliga filmer visades och sedan julträdet kastats ut genom ett fönster skedde hemgång. Icke oväntat öppnades flertalet godispåsar ungefär samtidigt!

RIKSFÖRSÄKRINGSVERKET meddelar, att under 1972 anmäldes 126 708 yrkesskadefall direkt till verket eller till de allmänna försäkringskassorna. Jämfört med 1971 innebär det en minskning med 4,3 procent.

I PENSION Hej!

Här omnämns anställda inom LME-koncernen med minst 25 tjänsteår.

1/1 Montör Klas-Halvar Andersson, LME/X/Iss. Anställd 1925. Guld: 1965.

Hans första LME-jobb gällde telefonstationen Norra Vasa i Stockholm vid Norrtullsgatan. Stationen hade påbörjats 1923. Under alla sina LME-år har Andersson som montör arbetat åt televerket i stockholmsområdet. Ett fritt, rörligt och roligt jobb, säger han.

Klas-Halvar Andersson

20/1 Avsynare Einar Andersson, ÄL/KV/Vt 20. Anställd 1920. Guld: 1963. Silver: 1970.

Andersson, som vid sin pension arbetat hos företaget i 52 år och åtta månader, började som 14-åring i kabelhallen. Därefter har han huvudsakligen tjänstgjort på träddrageriet, men även sysslat med diamanter. Under andra världskriget tillhörde han fabriks hemvärn och slapp därför att bli inkallad i militärtjänst.

Einar Andersson är mycket intresserad av fackliga frågor, men har dock aldrig tillhört verkstadsklubbens styrelse. Han har två söner som bägge arbetar på televerket. Som många andra LME-veteraner har han bott nära arbetsplatsen, i egen villa med fem minuters gångväg till jobbet. Sina silver-aktier, som han fick för tre år sedan, har han i tryggt förvar i ett bankfack.

Einar Andersson

1/2 Svagströmselektriker Rune Wahlstedt, HF/Vt 06. Anställd 1921. Guld: 1964. Silver: 1971.

14 år gammal började Wahlstedt på L M Ericsson vid Tulegatan. Han kom till avdelningen för justering av telefonapparater och den sysselsättningen har han i stort sett innehaft under hela sin långa LM-bana. Han var 13 år då han ensam lämnade hemmet i Märsta och begav sig till Stockholm för att jobba som springpojke innan han kom till LME. I Märsta har han inte varit sedan 1942, men nu som pensionär tänker han resa dit och ta sig en titt på sin gamla hembygd.

I början av 30-talet var han med om att under depressionen arbeta både fyra dagar varannan vecka och fyra-dagarsveckor, innan det blev fart på produktionen ordentligt.

— Jag har trivts bra med mitt arbete, som varit förhållandevis självständigt. Dessutom har jag haft bra befäl hela tiden, säger Rune Wahlstedt. Under ett par år var han ensam på serviceavdelningen på Vt 06, men det gick det också. Som pensionär tänker

Rune Wahlstedt

han ta det lugnt. — Men min hund kommer nog att få lite mer motion i framtiden.

1/3 Herr Tage Bergström, TN/Dh/Amb. Anställd 1942. Brons: 1967.

1/3 Tjänsteman Margit Sköld, LMS/RÖ/II. Anställd 1946. Brons: 1971.

1/3 Herr Bertil Sundstedt, HF/Dpp. Anställd 1929. Guld: 1966.

Sundstedt är expert på planeringsfrågor och en av hans första större uppgifter blev huvudfabrikens detaljkartotek. 1956 blev han chef för detta kartotek och fick ansvaret för HF:s hela verkstadsplanering. 1968 kom han till direktionsavdelning för produktionsplanering.

Bertil Sundstedt

TACK!

- FÖDELSEDAG**
- Amberg Märta, HF/X/Ak
  - Andersson Axel, KA/Vt 63
  - Ericsson Ove, LME/X/EC
  - Garhult Stig, LME/X/HC
  - Johansson Margareta, KA/Vt 63
  - Norden Bengt, HF/Igu
  - Ohlsson George, LME/V/Ktv
  - Pelcman Israel, HF/Mev
  - Sirömgren Lennart, LME/G/Fdn

ANNAN VÄNLIGHET

- Andersson Klas-Alvar, LME/X/Iss
- Björklund Taimi och Bent, LME/GV/Vt 565
- Eriksson Sven, LME/X/RorC
- Erlandsson Sven, LMS/RÖ/AsC
- Wahlstedt Rune, LME/HF/Vt 06
- Wiklund Kajsa, LME/Ba

VÄNLIGT DELTAGANDE

vid min makes, Eskil Sjöberg, f d LME/X/Ym, bortgång
Lullan Sjöberg

DE ÄLDRE OMVÄRDERAS. Enligt OECD pågår en genomgripande omvärdering av den äldre arbetskraftens kapacitet, såväl för dem på fabriksgolvet som för tjänstemännen. Nya undersökningar har visat att arbetskraften är betydligt högre än man föreställt sig.

— Vi står inför en vändpunkt och inför ett övergivande av "ungdomsillusionen", skriver en schweizisk arbetsgivarledning. Med "ungdomsillusionen" menas uppfattningen att ungdomen ger den bättre arbetskraften bara därför att den är ung.

Ovanstående rader införs enligt önskan från en 52-årig tjänsteman hos LME/AG som läst en artikel i ämnet i tidningen "Konstvärlden".

Från LME i Katrineholm rapporteras en lyckad julfest lördagen den 20 januari i Safiren, Folkets Hus. 230 barn hörsammade Fritidskommitténs inbjudan. Det gjorde också två tomtar med gott-påsar samt musikanter på dragspel och gitarr. Bilden är från Festispausen där fru Ulla, maka till Ove Lögdberg, X/BrgC, såg till att inget barn blev utan förfriskning. Flickorna i övrigt heter fr v Anna Lindberg, Lena Stahre, Åsa Lögdberg och Sofia Lindberg. Lenas pappa Rolf jobbar på Vba. Fader till Anna och Sofia är Vep Göran Lindberg, som sänt KONTAKTEN den här rapporten.

GENOMBROTT ...

Forts från sidan 1.

placerades hos vårt dotterbolag i Holland var att detta företags konstruktör i samarbete med LM i Sverige lyckats ersätta fingerskivan på den holländska teleadministrations standardapparat T 65 med en knappats.

Införandet av knappats medför för abonnenten bl a snabbare och enklare sifffertagning. Dessutom möjliggör knappatsen införandet av en rad specialtjänster och ett utnyttjande av telefonapparaten som dataterminal i framtiden.

AKTIELÅN ...

Forts från sidan 1.

ge för en LM-aktie; kursen anses ganska låg när det här skrivs eller 258-262 kronor

- Är det bättre att köpa kontant? — Experterna säger att man ska utnyttja de lånemöjligheter man har.
- Måste alla som har mindre än fem år kvar till pensioneringen lösa in lånet före avgången? — Nej, de som arbetat minst 25 år inom koncernen kan t ex använda sig av sitt sparkassekonto hos Intressekontoret.
- Hur stor är utdelningen på 10 aktier? — 55 kronor. Räntan, 7 % på 2600 kro-

nor = 182 kronor, får dras av i deklarationen som skuldränta.

- Hur beräknas de kollektivanställdas löner? — Föregående års inkomst + 10 procent.
- Sedan en beställning gjorts, när köps aktierna? — Normalt till påföljande dags kurs — om den inte är högre än vad LM-aren vill ge.
- Är det många instanser som ska se och godkänna anmälningshandlingen? — Nej, bara intressekontoret samt personalkontoret som kollar anställningstiden och att antal beställda aktier stämmer mot lönen.
- Kan man "hoppa av" under amorteringstiden? — Ja, man lämnar in en säljorder samt betalar kontant ev skuld till bolaget.
- Vad är det för skillnad mellan A- och B-aktier? — A-aktierna noteras endast i Stockholm — B däremot även på utlandsbörserna. A-aktierna är betydligt färre till antalet — 2 485 677 mot 9 818 417 B. De är också mera fast bundna i bl a investmentbolag och omsätts också mindre på börsen än aktier av serien B. Alla aktier medför samma rätt till andel i bolagets tillgångar och vinst. Vid omröstning på stämman har varje A-aktie en röst, medan det krävs 1000 B-aktier för att få avge en röst.

Egyptens

kommunikationsminister, dr Mahmoud Riad (i mitten) har besökt LME/HF. Tv om dr Riad LME:s VD Björn Lundvall, t h övering Lars Edmark, LME/DfO och HD Fred Sundkvist.

Under besöket fördes omfattande diskussioner om ev vidare leveranser från LM inför den egyptiska 5-årsplanens fortsatta utbyggnad av telenätet.

KOLLEKTIVANSLUTNING "PÅ FÖRSÖK" TILL SKÅDEBANAN

Avtal har träffats med Skådebanan om kollektivanslutning av personalen vid moderbolaget i Stockholm. Detta innebär att alla anställda, som berörs av kollektivanslutningen, kan utnyttja de förmåner som medlemskap i Skådebanan ger i form av nedsatta biljettpriser till föreställningar på Stockholms teatrar. Ingen medlemsavgift behöver erläggas av den enskilde. Försöksverksamheten pågår under vårsäsongen 73.

Medlemskapet i Skådebanan gäller ej endast för den enstaka LME-anställda, utan även för hans/hennes familj. Man kan således beställa mer än två biljetter per föreställning.

Rabatten är i regel fem till nio kronor per biljett. På biljetter till Dramaten erhåller ni alltid en fast rabatt på fem kronor. På de privata teatrarna är rabatten vanligtvis sex till nio kronor.

Ni bör tänka på att beställa biljetter i god tid. Väntetiden kan vara lång, speciellt när det gäller populära föreställningar.

Beställningar

De kollektivanställda får alla upplysningar om Skådebanan

genom sina studieombud på respektive avdelningar och studieombuden tar även emot biljettbeställningar.

Personalen på tjänstemannasidan ringer växeln på HF, upplysningar, tel 92000. Där får intresserade reda på vilket ombud för Skådebanan, som skall kontaktas för biljettbeställningar. Ni som redan är medlem i Skådebanan behåller ert tidigare ombud.

Program

Skådebanans månadsprogram sätts upp regelbundet på anslagstavlor.

På speciella anslagstavlor i anslutning till matsalarna publiceras Skådebanans "specialerbjudanden" successivt under månadernas lopp.

Lönerevision för tjänstemän

133562

SAF samt SIF, SALF och CF har träffat uppgörelse om lönerevision för 1973 inom ramen för det femårsavtal som reglerar villkoren för industrijäntemännen under perioden 1970-1974.

Uppgårelsen innebär att utrymme för löneförhöjningar för 1973 om 7 % disponeras på följande sätt:

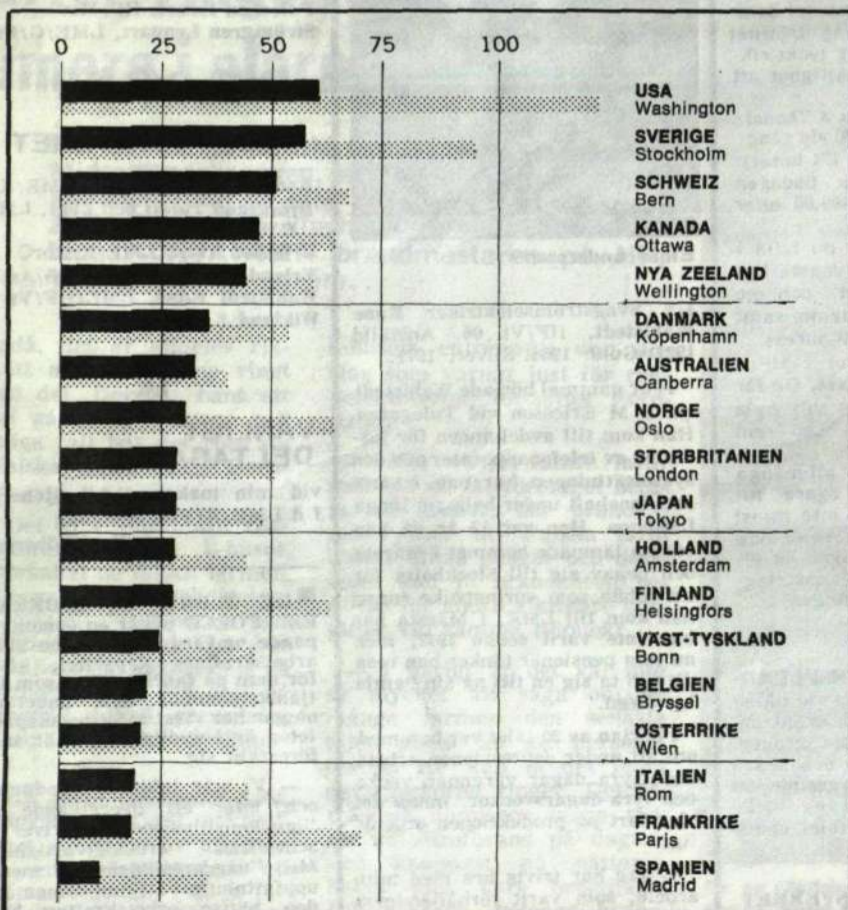
- 3,25 % i generell lönehöjning
- 3,25 % i allmän pott och för individuell fördelning
- 3,00 % av kvinnornas löner till en särskild kvinnolönepott (ca 0,5 % av hela lönesumman)

Utöver den fastställda ramen skall ålders- och kvalifikations-tillägg utgå på sedvanligt sätt.

Bolaget har efter överläggningar med tjänstemannaparterna överenskommit om att det generella tillägget skall utbetalas i februari månadslön. Beträffande de tjänstemannakategorier som fått arbetstidsförkortning under 1973 kommer lönereduktion motsvarande denna att ske på det generella tillägget.

Lönerevisionsarbetet påbörjas omgående och med målsättningen att utbetalning av övriga tillägg skall kunna ske i april månadslön.

VÄRLDENS TELEFONTÄTASTE LÄNDER

Telefontätheten är beräknad per 100 innevånare den 1 januari 1972. Undantagna är länder som har under 1 miljon apparater och lägst 15 på 100 innevånare.

Ur The World's Telephones statistik

- Det totala antalet telefoner i världen uppgick den 1 januari 1972 till 291,3 miljoner. Detta innebär en ökning under 1971 med 18,6 miljoner eller 6,8 %. Under 1970 var motsvarande ökning 17,6 miljoner eller 6,9 %. Detta överensstämmer med tillväxtnästret under förra decenniet.
- USA (exkl Hawaii) hade 125 142 000 telefoner i drift den 1 januari 1972, vilket motsvarar 43 % av det totala antalet i världen. Detta kan jämföras med 120 218 000 eller 44,1 %, gällande föregående år. Sverige hade 4 679 691 telefoner dvs 1,6 % av världsinnehavet den 1 januari 1972. Motsvarande siffror ett år tidigare var 4 505 802 och 1,65 %.
- Telefontheten (antal telefoner per 100 invånare) uppdelat på världsdelar var den 1 januari 1972 (föregående års siffror inom parentes): Nordamerika 58,4 (57,1) Mellanamerika 3,1 (3,0) Sydamerika 3,3 (3,2) Europa 14,8 (13,7) Afrika 1,0 (0,94) Asien, inkl de asiatiska delarna av Turkiet och Sovjetunionen 1,8 (1,64) Oceanien 29,2 (29,0)
- Fyra mindre nationer rapporterade att de hade mer än en telefon för varannan invånare, nämligen Monaco med en täthet av 66,48, Hawaii med 63,89, Bermuda med 58,74 och Lichtenstein med 53,16.
- Större städer med högsta telefontheten var i USA: Washington D C (123,0), Southfield Mich (118,6) Skokie, Ill (100,0) och Cambridge Mass (99,5). Utanför USA var Stockholm allttjämt telefonthetast (95,8) följt av Zürich, Schweiz (84,2) och Solna, Sverige (76,5).
- Automatiserad telefondrift var tillgänglig i 96,4 procent av det totala antalet telefoner i världen.
- 62 länder hade genomfört automatisering till hundra procent.
- Länder med över 500 samtal per invånare under 1971 var: USA (830), Kanada (780,9), Sverige (686,8), Island (638,9) och Barbados (535,4).